

V omenjenem razdobju so dobile šole za zidanje: od države podpore (17 šol) 180.000 din, od banovine podpore (76 šol) 1.326.730 din, od banovine brezobrestno posojilo (9 šol) 555.000 din. Skupaj 2.061.730 din.

Celotni fond za brezobrestna posojila po stanju 31. oktobra 1939. v znesku 2.564.612 din pa je razdeljen takole: Tri upravne občine imajo 206.000 din, 53 šolskih občin ima 2 miliji, 333.802 din, vloga v Hranilnici dravske banovine 24.810 din. Skupaj 2.564.612 din.

Po stanju z dne 30. junija 1939. je na šolskih poslopih še din 49.604.004,80 dolga.

Po stanju z dne 21. dec. 1938. pa znašajo vsi šolski stavbni skladi din 9.022.676,35.

Šolski vrtovi

V banovini je 779 šolskih vrtov. Od teh je last šolskih občin 708, last upravnih občin 19, v najemu 52.

92 ljudskih šol pa nima šolskih vrtov. Te sole so ali v krajih, kjer ni mogoče pridobiti

primerne zemljišča za vrtove, ali pa so šolska poslopja zasebna last.

V splošnem so šolski vrtovi prav dobro oskrbovani in ustrezajo šolskim namenom.

Tudi ostale gospodarske panoge (čebelarstvo, kokošjereja, kuncereja itd.) se na šolah zadovoljivo razvijajo in so opora pri kmetijskem pouku.

Treba je pa poudariti, da bi se te panoge kmetijstva na šolah bolje razvijale, če bi imelo učiteljstvo več strokovne naobrazbe in več zanimanja za stvar. Da tega ni, je kriva okolnost, da je večina učiteljstva iz nekmečkih družin, in pa pomanjkljivosti v ustroju učiteljske, kjer dobe učiteljskiški premalo praktičnega znanja. Temu bodo deloma odpomogli domovi učiteljskihnikov, ki se pripravljajo. Potrebna bi bila pa še določba, da morajo učiteljskiški na končanem študiju na učiteljsko obiskovati vsaj 6 mesecev praktični tečaj v neki kmetijski šoli (Grmu, Št. Juriju, Rakitani itd.). Kevnim učiteljskišnikom bi se morala nuditi za to prakso primerna podpora (Dalje prih.)

Učiteljska organizacija v banovini Hrvatski

Zadnja številka »Hrvatskega učiteljskega doma« z dne 29. februarja prinaša obširno poročilo o likvidaciji JUU na teritoriju banovine Hrvatske in o obnovitvi »Saveza hrvatskih učiteljskih društev«. Iz poročila prinašamo brez komentarja nastopno:

V času, ko se je vršila zadnja likvidacijska skupščina JUU, sta se sestala na skupno konferenco poslednji odbor Saveza hrvatskih učiteljskih društev, ki je bil po sili uradniškega zakona l. 1931. razpuščen, in odbor, ki je izvršil likvidacijo »Saveza«. Konferenci je predsedoval poslednji predsednik Saveza Ivan Tomašić. Ta je v svojem govoru omenil, da so bivši člani Saveza od leta 1931. do danes stali na stališču, da nobena sila ni prekinila njihovega članstva niti po prisilni likvidaciji, da je Savez vedno obstojal in sedaj samo s svojim delom nadaljuje. Likvidacijski odbor, izvoljen na likvidacijski skupščini Saveza l. 1931., je ugotovil, da je svojega delovanja sedaj razrešen, označil je stanje, obstoječe po l. 1931., za protizakonito, proglasil to stanje za likvidirano in vrnil svoje posle zadnjemu odboru Saveza, ki je takoj prevzel svoje funkcije.

Medtem se je v isti zgradbi, a v drugem prostoru blizu svojemu zaključku likvidacijska skupščina JUU sekcije za savsko in primorsko banovino. Vodil jo je Franjo Marinić, predsednik sekcije za savsko banovino. V uvodu svojega govora je navedel, da se je skupščina sestala, da kot edini merodajni forum sklepa o predlogih za likvidacijo celokupnega Jugoslovenskega učiteljskega združenja in da kot taka odloči tudi o nadaljnji usodi JUU — sekcije za savsko in primorsko banovino. Dalje pravi, da proslavlja hrvatsko učiteljsko z dnevom likvidacije JUU trenutek obnove in preporoda hrvatskega učiteljskega »S tem trenutkom«, je rekel »odkladam z aktom likvidacije JUU težko masko, jugoslovensko ime, ki ga je proti prepričanju in volji hrvatskega učiteljskega vsilili naši organizaciji diktatorski beograjski režim.« Nato je prešel na historiat hrvatskega učiteljskega in njegovih borb, pri čemer posebej omenja Gligorija Čikara. Za tem preide na razmerje do srbskih učiteljev, ki so se skupno s hrvatskimi učitelji borili proti diktatorskim stremljenjem, omenja glavno skupščino v Banja Luki in pravi, da je ta skupščina vzrok, da so bile prekinjene vse zveze s centralno upravo JUU, posledica tega pa da je, da so se hrvatski učitelji odločili za likvidacijo in ne za reorganizacijo JUU. Vendar pa hrvatsko učiteljsko zaradi tega ne goji nobene mržnje do srbskega in slovenskega učiteljskega, marveč zahteva samo svojo narodno organizacijo, v kateri bo moglo razviti svoje moči.

Po izvršeni verifikaciji je skupščina sklenila izstop sekcije za savsko banovino z vsemi družtvu iz JUU, nato pa likvidacijo JUU.

UČITELJSKI POKRET

Naše delo se nadaljuje

Z ozirom na to, da je ostala rubrika Učiteljski pokret tako dolgo prazna, bi utegnil kdo misliti, da je nastal v delu zastoj. To pa ni točno, ker delo po edinah lepo napreduje. Doslej smo se omejili na študij socialno-ekonomskih prilik našega učenca z ozirom na razmere v vsej Sloveniji, sedaj gremo bliže k stvari in hočemo to delo popularizirati in ga prikazati kot sestaven del poklicnega udeleževanja vsakega sodobnega vzgojitelja. Treba je bilo preiti k mlajšim edinam, k posameznim okrajem, ali njih skupinam, ki tvorijo več ali manj zaključene gospodarske enote. Za primer stavim delo odseka U. p. pri laškem učiteljskem društvu.

Teren laškega okraja je svojstven in narekuje učitelju prav posebno delo. Društveni odsek U. p. si je zastavil preiskovalne naloge na osnovi doslej obdelanega pokretovega programa iz vse Slovenije. Prvi korak je bil, da smo iz kompleksa vprašanj, ki zadevajo današnje šolsko delo, izluščili najbistvenejše, t. j. našega učenca in njegovo neposredno okolico, družino. Dve vprašanji sta za nas posebno važni:

1. industrijski otrok in milje, ki v njem živi,

2. kmečki otrok in njegov milje.

Delo smo si tako uredili, da smo po zborovanju, 7. dec. 1939., ko je bilo na sporedu predavanje o delu U. p., takoj zbrali tovarišice in tovariše, ki so se prijavili za sodelo-

vanje. Raziskovalno delo smo razčlenili v glavnem na sledeča področja:

1. Podatki o družini: a) splošni podatki o posameznih članih družine, b) stanovanjske prilike, c) imovinsko stanje družine.

2. Podatki o učencu samem: a) obleka, obuvanje in perilo, b) telesni razvoj, c) prehrana, d) delo, e) zdravstveno stanje, f) duševni razvoj.

Na tej osnovi pripravljamo anketno polo, ki bi obsegala vse podatke za vsakega učenca na posebnem listu, to pa zaradi tega, ker je dokazano, da nam nudi kartotečni sistem najlažji način dela, da je kontrola veliko lažja in imajo tako zbrani podatki zares trajno vrednost. Izhajamo iz prepričanja, da nam nudi tak študij največ res takoj uporabnega gradiva za praktično šolsko delo. Tako imamo dovolj problemov, ki naj jih v podrobnosti obdelajo referati na naših zborovanjih in na sejah učiteljskih zborov posameznih šol.

Morda bi kdo mislil, da s tem načinom dela izoliramo na preveč ozek krog? Tako mišljenje bi pa bilo zelo zmotno. Ravno problem, ki so nam blizu, ki nas tako rekoč vsak dan izzivajo, da si jih pobliže ogledamo, ustvarjajo smisel za stvarnost in budo potrebo po širši razgledanosti na polju pedagogike. Stvarne situacije so take, da ne moremo iti stvari do korena, če nimamo dovolj preciznega znanja o stvari. Z nekaj splošnih pojmov o otroški psihi, še ne moremo meriti svo-

jih 50 in več učencev, ki jih imamo dnevno pred seboj. Zato smo pričeli s podrobnejšim spoznavanjem učencevih socialnih in ekonomskih prilik, ki imajo tako odločilen vpliv na učenčev fizični in psihični razvoj. Kolikokrat se nam zgodi, da moramo za rešitev enostavne problema prebrskati precej pedagoške literature, da ga rešimo.

Proučevanje prehrane naših šolarjev

Navodila za izvršitev ankete, ki jo zaključimo 15. aprila 1940.

Po vzorcu, ki je tu objavljen, si, prosimo, načrtajte sami rubrike na celo polo pisarniškega papirja. Preden se dela lotite, vas v interesu važnosti ankete prav lepo prosimo, da natančno proučite navodilo k vsaki rubriki, če kaj ne razumete, takoj po najkrajši poti vprašajte na naslov: Pavčič Marijan, učitelj, Trbovlje. Ko vam bo vse jasno, pričnite z delom in upoštevajte, da je vsak proučevanih primerov enako važen za celotno sliko, zato podajte o njem jasno, strogo stvarno sliko. Proučevanje je omejeno na splošno za 1 teden, upoštevajte pa pri tem, da prazniki ne smejo biti merilo za prehrano.

Vpišite šolo, srez, število anketiranih in sodelujočih čitljivo in pa dan, ko ste anketo dovršili; še veliko bolje pa je, da označite dobo, v kateri ste anketirali.

Učiteljski pokret — odsek sekcije JUU v Ljubljani

PROUČEVANJE PREHRANE NAŠIH ŠOLARJEV

Šola: _____, srez: _____, je anketirala _____ dečkov _____ deklic _____

skupaj po sodelavcih: _____ dne _____

Priimek in ime učenca (ke)	Starost v letih	Starši so iz kategorije	Rodbinski član	Vpisani učenec uživa:																									
				kruh						mleko				meso				sadje				alkoh. pij.		alkoh. pij.		alkoh. pij.		alkoh. pij.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

Navodilo k rubrikam:

Št. 1. Služi le za vašo evidenco. Vzemite si za to dovolj prostora.

Št. 1a. Do ½ leta zaokrožite navzdol, nad ½ leta navzgor, n. pr. 7 l. 5 m. = 7 l.

Št. 2. Kategorija je posebne važnosti. Podrobno se o tem poučite v zadnji številki »Prosvete«, in sicer v članku »Telesna zaostanost šolskega otroka v Sloveniji«. Naj ponovimo: 1. med male kmete štejemo vse, ki razpolagajo z od 2 do 10 ha zemljišča, 2. med srednje kmete štejemo one, ki razpolagajo z od 10 do 20 ha zemljišča, 3. med velike kmete one z nad 20 ha zemljišča. Med poljske delavce štejemo: a) kmete s pod 2 ha zemljišča, nadalje dninarje, viničarje, majerje in hubarje. Med industrijske delavce štejemo vse, ki jim je mezda glavni vir dohodkov. Če se v dvomljivih primerih ne morete odločiti, označite kot odločujoči oklic ono delo, ki daje nad 50 % sredstev za preživljanje družine. Nameščenec delite na državne in privatne.

Št. 3 in 4. K rodbinskim članom štejemo vse, ki se hranijo v istem gospodinjstvu z učencem, torej tudi tuje osebe, razdelimo jih samo po starosti, nad 16 let odrasli, pod 16 let otroci.

Št. 5, 6, 7 in 8. Označite v ustrezajoči rubriki s črto za čas, ko ste anketirali.

† Albin Sarkovi v spomin

V četrtek, dne 29. februarja, smo spremili na tih božji vrt pri Sv. Križu vzorno učiteljico in dobro tovarišico, Albino Sarkovo.

Rojena Ljubljanka, je pokojnica obiskovala učiteljske v Ljubljani in napravila zrelostni izpit v l. 1891.

Njeno prvo službeno mesto je bila Šmarjeta na Dolenjskem. Ni še dolgo tega, kar mi je Bina pripovedovala, kako se je vozila na svoje prvo službeno mesto s pošto prav iz Ljubljane; saj takrat še ni bila stekla dolenjska železnica. Iz Šmarjete je bila premeščena v Št. Rupert, kjer je preživela lepa leta iskrenega tovarštva. Nato pa je službovala precej dolgo v Novem mestu, od koder je bila l. 1903. imenovana na 8-razredno slovensko deklisko šolo pri Sv. Jakobu, kjer je ostala vse do svoje upokojitve.

Pokojna tovarišica je bila temeljita, vestna učiteljica, polna toplega razumevanja in ljubezni do svojih učenk. Mnoga priznanja šolskih oblasti so bila dokaz, da je bilo njeno delovanje upoštevano. Navdušena za izobraz-

Krajevno proučevanje trboveljskega otroka, ki je skupno delo večine trboveljskega učiteljstva, bomo v teku nekaj dni zaključili. Z rezultati tega dela bomo seznanili učiteljsko na skupnem zborovanju več učiteljskih društev, ki je predvideno za 20. april 1940. v Trbovljah.

Kimovec France

Št. 9. Po možnosti označite čas, ko učenec ima kruh, n. pr. 9 m. (mesecev).

Št. 10. Označite število obrokov, ko dobiva učenec kruh, n. pr. 3 krat.

Št. 11. Ako le morete, skušajte to ugotoviti, ako pa podatki ne bi bili stvarni, so za nadaljnjo uporabo neuporabni.

Št. 12. Sem vpišite učence, ki v času, ko ste vršili anketo, niso uživali kruha.

Št. 13, 14 in 15. Označite po vrstah z navpično črto.

Št. 16. Kot za kruh v rubriki 10.

Št. 17. Upoštevajte, prosimo, navodilo za št. 11.

Št. 18. Kot v primeru št. 12. za kruh.

Št. 19. Sveže meso vseh vrst, golaž, ričet.

Št. 20. Suho svinjino, slanino, ocvirke, mast.

Št. 21 in 22. Upoštevajte slična navodila pri kruhu.

Št. 23 in 24. Označite po vrstah sadja, kot je navedeno v rubriki z navpično črto.

Št. 25. Če služi sadje kot nadomestek za kruh, označite to še posebej v tej rubriki.

Št. 26. Količino označite kot v primerih za kruh, po možnosti v teži ali v komadih.

Št. 27. Kot v rubriki 10 za kruh.

Št. 28. Ki redno uživajo katero koli alkoholno pijačo.

Št. 29. Priložnostno ob praznikih, krstih, ohceti, i. dr.

Št. 30. Količino označite za 1 teden v letu. 1 kozarec naj bo 1 dl.

Ko ste srečno prišli v vseh primerih do realnih podatkov, vas prosimo, ne odložite še peresa. Sami veste, da je sestavljalcu ankete pole nemogoče zajeti vso pestrost samo nekaterih artiklov prehrane za vso Slovenijo. Opišite ljudsko hrano dnevno in praznično, kateri artikli so glavni, kakšne kombinacije so najobičajnejše in še drugo vse, kar se vam zdi za razumevanje prehranjevalnih prilik našega učenca važno.

Potem odpošljite ves zbrani material na naslov: Učiteljski pokret — odsek sekcije JUU v Ljubljani, Francišanska ulica 6. — točno do 15. aprila letos, ker bo obdelava zahtevala mnogo podrobnega dela na zbranih podatkih.

bo in lepoto, je rada obiskovala predavanja, tečaje, gledališče, in bila dolga leta med uglednimi pevskimi Glasbene Matic. Tudi pri delu v učiteljski organizaciji se je z verno udeleževala.

Življenjsko delo Bine Sarkove pa s šolo ni bilo izčrpano. S požrtvovalnostjo, ki ji tako lahko ne najdemo enake, se je oklenila svojcev. Življenje ji z udarci ni prizanašalo a vedno znova se je zavrnila, pozabila nase in vzela še težji križ na svoje rame. Odrkla se je vsemu, kar dela življenje lepo in prijetno, in v nesebičnem trudu živela samo tistim, ki so ji bili dragi.

Dolga vrsta bivših učenk in tovarišice je stopala za Tvojo krsto. Tovarišice iz Tvojih študijskih let, tovarišice iz prvih in zadnjih let Tvojega službovanja. Vse smo Ti ostale zveste, saj smo vedele, da si naše zvestobe vredna.

Počivaj mirno, draga Bina, saj »utrudila Te je težka hoja«.

V onostranstvu naj Ti sije sonce božjega usmiljenja in božjega plačila, saj si sonca v življenju užila tako malo.

Ivanka Kalinova

Mladinska matica

—mm Izšla je 7. številka »Našega roda«, ki prinaša prav pestro vsebino. Na uvodnem mestu sta dve lepi pesmi s socialnim motivom, in sicer »Iz teh dni« od Platenjaka in »Cesta« od Ljubiča. Črnejeva priobčuje toplo pisano pesem »Bolnik«, Winkler prinaša pesem večnega upanja na boljše čase, »Čarodaja Matjaža«, za najmlajše pa »Domače živali«. »Palček Pizelj« od Pavlinove je zanimiv motiv, ki bo najmlajšim ugajal zaradi lepih domislic.

Izmed nadaljevanj naj omenim Bevkovega »Petra Klepeca«. V tem poglavju je Peter Klepec kljub svoji ogromni moči ponižni hlapec, ki hlapčije Ogron. Za plačilo prejema ponižanje. Tak Klepec je bil naš narod. Jare se poglablja v psihologijo živali. V tej številki nas seznanja z lastovko. Smasek na-

daljuje po Rozanovu spretno obdelanega »Travko«. Nadaljujejo se tudi »Junaki sinjih višav«, ki jih s takim zanimanjem prebirajo posebno dečki v višjih razredih, in »Kunsto« »Kruh«. Poslastica za naše najmlajše bo slikopisna zgodba »Luček in piščeta« in po Rošu obdelana vesela angleška narodna pripovedka »Lisica z vreo«.

Od člankov naj omenim še aktualni Markov članek »Kako napada podmornica«, Kvedrov prispevek »Kako so smučali naši pradedi« in dva beletristično pisana članka s folklornimi vloži, Ledinečkovo »Cvetno nedeljo« in Ingoličeve »Štajerske špeharje«. Sledi rubrika Mladina piše in uganke.

Tudi ta številka je bogato ilustrirana. Naslovna stran pa prinaša okusen velikonočni motiv.